

Následující text představuje rozpravu nad námětem pro esej, jenž vznikl v r. 2017 pro soutěž *Úloha spisovatele v současné společnosti* vypsanou pro středoškolské studenty katedrou bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Autorem námětu je septimánka Pavla Ježíková, své připomínky přidává „redaktorka“ septimánka Klára Přibáňová (P) a „šéfredaktor“ Stanislav Zajíček (SZ).

Text je předkládán takřikajíc v autentickém, surovém stavu, tedy bez zvláštních jazykových úprav.

Takže: v anotaci té soutěže předestírají téma z různých úhlů, a zdá se, že člověku podstrkují myšlenku, že by měl psát (mimo jiné) o tom, jak byli spisovatelé vnímáni dříve a jak jsou vnímáni dnes. **A do toho se mi moc nechce**, protože bych velmi brzo musela začít popisovat něco, o čem nic **nevím**. **Můžu se pokusit zamýšlet se nad tím, co očekávám od spisovatele já**, ale co od spisovatelů čekali čtenáři před třiceti lety, nebo ještě dřív, to nevím. Můžu se zeptat, ale zdá se mi, že to s sebou nese cizí pocity a emoce, které já nebudu schopná předat dál... jestli mi rozumíte.

Co očekávám od spisovatele já – abychom se měli od čeho odrazit: připadá mi, že s mými poměrně malými čtenářskými zkušenostmi čtu v podstatě všechno, k čemu se dostanu, a teprve pak zjistím, jestli mě knížka něčím zaujala. takže o nějaké očekávání moc nejde. A knížka mě zaujme, pokud se v něčem dotýká mého světa a mých zkušeností... čímž si ji přidám do tohoto svého světa a svých zkušeností, a přes ni pak můžu „potkávat“ další a další knihy. (to, co tady teď píšu, klidně můžu použít i v té eseji, pokud tedy mám psát sebestředně o sobě, jakože asi **budu**)

Tedy jako čtenáři mi jde o to, aby mi autor nechal nahlédnout do svého světa alias svého vidění světa... a já si to pak porovnám se svým světem. Čímž se dostáváme k tomu, co chce spisovatel.

Napadá mě pár věcí, proč člověk píše. Ty jednotlivé body nemám spojené s konkrétními autory nebo konkrétními knihami, přijde mi, že tak jednoduché to asi není. Berte ten seznam s rezervou, přece jen jsou to první myšlenky...

sdělení historické zkušenosti

sdělení vlastní zkušenosti

psaní pro vlastní potěšení a zábavu, psaní pro radost z psaní a z jazyka

Komentář [P1]: A navíc přece nebudeš dělat, to k čemu tě postrkují...

Komentář [SZ2]: Ve světle toho, co píšete dál, se mi to zdá naopak zajímavé – v naší kultuře od časů obrození nejméně je spisovatel vždy chápan jako spisovatel+x (x=vychovatel národa, buditel národa, svědomí národa atd.). Zkratka vždy supljuje něco, co chybí; zpravidla svobodná politika. Dnes nemusí nic suplovat, stačí mu prostě být spisovatel. Ale zadavatelé esejů houževnatě trvají na nostalgické vizi svědomitelů národa apod. – proč to dělají? Stýská se jim? Nedovedou si představit, že spisovatel nemusí být spisovatel+x?

Nechcete toho využít pro malou úvodní polemiku se zadavateli?

Komentář [P3]: Stejně bych tam napsala, co očekáváš, protože vždycky něco očekáváš...podle obsahu, obálky, doporučení...a co z toho očekávání plyne (jestli to může mít nějaký negativní/ pozitivní důsledek)

psaní pro potěšení a zábavu ostatních
psaní z potřeby psaní, psaní jako touha sdělit podstatnou myšlenku
zachycení dobrého nápadu
psaní v touze něco čtenáři přiblížit
psaní s touhou poučit (alias přehnaná verze předchozího bodu)
psaní v touze objevovat
psaní pro vyrovnání se se sebou samým
psaní s touhou vysvětlit
psaní v touze objevovat
psaní v touze něco dokázat
psaní jako touha vyrovnat se jiným (autorům)
psaní v touze něco pojmenovat
psaní v touze nechat čtenáře nahlédnout (viz výše i níže)
psaní v touze na něco poukázat
psaní v touze po slávě
psaní jako kritika (čehokoli, světa, systému, něčeho konkrétního...)
psaní jako protest
psaní je prostě **fajn!**
psaní jako touha **oslovit**

Slovo touha možná není úplně... vystihující to, co chci říct.

Psaní jako touha oslovit je právě druhá strana toho, kdy čtenář hledá někoho, kým bude osloven... ještě jsem k tomu chtěla dodat, nebo spíš předeslat, že to je obecné a lidské a spisovatel se tady odlišuje od nespisovatele formou oslovování (tedy tím, že oslovuje lidi, které jednak nezná, ale hlavně používá komunikaci, která je pouze jednostranná), a zároveň spisovatel touto komunikací sdružuje lidi, kteří se neznají, a stejně mezi nimi tvoří jakési pouto, řekněme.

Další věc, která mě v souvislosti s tím napadá, je to, že spisovatel by měl (podle mě) čtenáři sdělit něco, co mu bylo dosud **neznámé**, když to zformuluju obecně. Tím se trochu vracím k poslednímu bodu toho seznamu a myslím tím to, že nemám ráda, když spisovatel předpokládá, že s ním souhlasím, že mám ten jeho pohled na svět, nebo se mi ho snaží vnutit, případně se snaží „vlichotit“ mému světu – a to se, myslím, pojí s těmi, kterým jde o masy čtenářů a slávu – vyhovuje mi, pokud mi spisovatel skrze své vidění světa (nenapadá mě

Komentář [P4]: Co další důvod peníze? Ne že by se to reálně vyplatilo, pokud člověk nenapíše Harryho Pottera, ale tak pro úplnost

Komentář [SZ5]: Zcela souhlasím se sl. redaktorkou – psaní pro peníze je důležitá motivace, a mj. vyžaduje velmi dobrou znalost literárního řemesla. A navíc autoři paraliteratury sice neprorazí mezi akademiky, ale přesto zanechávají důležité svědectví o chuti a vůni doby.

Komentář [P6]: Neplatí tohle pro všechny?

Komentář [P7]: Tady mě napadá, že to je v dnešní době těžší a těžší, protože některá témata tady byla už tolikrát...

Komentář [SZ8]: Autorce nejde myslím o neznámé ve smyslu dosud nikdy nevyložené, jde spíše o způsob pohledu. Shakespeare nepřinesl ani jedno nové téma.

Navíc každá generace znovu objevuje vše nanovo, dávajíc tomu jen svůj kabátek.

žádné synonymum, tak to používám znova a znova) popisuje něco, co znám, nebo něco, co můj svět obohatí.

Zpět k té anotaci, která končí „blogery“ a e-knihami a tablety... a tomu bych se teda nejradši taky vyhnula velkým obloukem.

Ještě na závěr... tak nějak tuším, že mi bude doporučeno definovat, co to to psaní vlastně je. A to bych právě ráda nějak propojila s tím vnímáním a viděním světa; psaní je (myšleno samozřejmě psaní beletristické) pokus o oslovení... (pokud vám v téhle větě chybí předmět, nějaký vymyslete, protože mě napadá jen „oslovení spřízněných duší“, což je fakt strašný; možná by stačilo třeba „oslovení čtenáře“?) a z veškerého umění je to nejkonkrétnější (a tedy možná možná možná nejsrozumitelnější... možná... možná bych zůstala u toho slova „nejkonkrétnější“...) forma vyjádření.

A vzhledem k tomu, že verze -1.0 probíhala pouze po Facebooku, přidám sem ještě (pro všechny...) první poznámku „slechny redaktorky“... že by bylo fajn, zmínit se obecně o interpretaci díla a o tom, že to, co si autor myslí, že napsal, se může dost podstatně lišit od toho, co v knize čtou různí čtenáři... což je pravda a myslím si, že by opravdu bylo fajn se o tom zmínit, jen bych ráda nějak vymyslela, kudy to třeba propojit s tím ostatním...?

a

Komentář [P9]: Uvozovky? Znamenají pohrdání?

Komentář [SZ10]: ... což mě dost mrzí, protože názor insidera by mě velice zajímal...! ... považuje to vaše generace za literaturu? Ano? Ne? Proč? atd. Ale když nechcete...

Komentář [P11]: Aasi by to chtělo trochu rozvést, podle mě to nemusí být vždycky pokus o oslovení, možná o vyjádření? Takže k tomu bych ještě něco minimálně dodala

Komentář [P12]: A vlastně jsi tak nějak úplně vynesla, když člověk píše sám pro sebe (máš tam sice pro vlastní potěšení, ale podle mě může být víc důvodů, proč člověk píše sám pro sebe) a nechce tím nikomu nic říct
Otázka je jestli ho řadíme mezi spisovatele...
Ale asi jo...
A tím pádem to určitě nemusí být pokus o oslovení

Komentář [SZ13]: Tak se mi to nejví. Naopak OSLOVENÍ SPŘÍZNĚNÝCH DUŠÍ považuju za výbomou formulaci. Zvlášť chápeme-li duši aristotelsky jako "život v živém těle".
Myslím, že spisovatel chce navázat jistou přízeň se čtenářem. Chce přece, aby se v jeho narativním světě cítil "jako doma".
To přece všichni známe... být doma, mezi svými, ať už jsou to Apačové, Družina Thorova kladiva, Bradavice nebo Karlova bouda v Krkonoších.

Komentář [SZ14]: Záleží na tom, jakou zvolíte metodu. Surrealista jistě nebude vnímán jako realista. V tomto je spisovatelství stejné jako jiná umění.

A ovšem otázka je, co je to KONKRÉTNOST,

Komentář [P15]: Slečna redaktorka prosím s velkým S

Komentář [P16]: Další taková s tímto bodem nesouvisející myšlenka, která mě napadá je, že u psaní nejde o kvantitu, ale o kvalitu, což je celkem samozřejmá myšlenka, ale proč to neříct...navíc to je to, co celé psaní dost komplikuje
Taky mě napadá, že i pro toho autora může být problém, jak vyjádřit to, co si myslí

Komentář [P17]: Tím pádem, jsme souhrnně u toho (když škrtneme minulost ablogery), co psaní je, co ty očekáváš od spisovatele a co naopak očekává spisovatel od tebe (respektive čtenáře)...to vůbec není špatná myšlenka to takhle postavit

Komentář [SZ18]: Přesně tak, Slečno redaktorko. Teprve kooperace autora a čtenáře, jejich SPŘÍZNĚNÍ, zrodí spisovatele.